

**Keskinäinen
Henkivakuutusyhtiö
Tapiola**

Puolivuosikatsaus 2009

Tilintarkastamon

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA

Tapiola-ryhmän henkivakuutustoimintaa harjoittavat yksityishenkilöille yksilöllisiä henkivakuutuksia, ryhmähenkivakuutuksia ja yksilöllisiä eläkevakuutuksia myöntävä Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola (Henki – Tapiola) ja sen tytäryhtiö Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola (Yritysten Henki – Tapiola), joka myöntää yrityksille yksilöllisiä henkivakuutuksia, ryhmähenkivakuutuksia, yksilöllisiä eläkevakuutuksia ja ryhmäeläkevakuutuksia.

Henki-Tapiola konsernin

- Liikevoitto nousi 31,0 miljoonaan euroon (- 2,2 milj. e).
- Vakuutusmaksutulo nousi 5,7 prosenttia 109,1 miljoonaan euroon (103,2 milj. e)
- Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli emoyhtiö Henki - Tapiolassa 2,2 prosenttia (- 1,8 %) ja tytäryhtiö Yritysten Henki - Tapiolassa 2,0 prosenttia (- 2,0 %).
- Vakavaraisuus on hyvä. Vakavaraisuuspääoma vastuuvélasta oli 15,5 prosenttia (14,8 % 12/2008),

Henkivakuutustoiminta

Henkivakuutusyhtiöiden hallitukset vahvistivat joulukuussa 2008 yhtiölle tavoiteohjelman, jonka mukaisesti yhtiöiden kannattavuutta parannetaan merkittävästi vuosien 2009 – 2011 aikana.

Vuoden 2009 alussa tavoitteista johdettiin toimenpideohjelma, jonka toteuttaminen on aloitettu. Toimenpideohjelmassa on toimenpiteitä vakuutusmaksutulon kasvattamiseksi, korvausmenon vähentämiseksi ja liikekulujen kasvun hillitsemiseksi. Osasta ohjelman toimenpiteistä on jo alkuvuoden aikana nähty tuloksia ja osan tulokset näkyvät vuosien 2010 ja 2011 aikana.

Vakuutusmaksutulo

Henki-Tapiolan konsernin vakuutusmaksutulo oli 109,1 miljoonaa euroa (103,2 milj. e), missä oli nousua 5,7 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden

Henki-Tapiolan konsernin maksutulo ilman poolisopimuksella sovittua työntekijäin ryhmähenkivakuutusta ja kapitalisaatiosopimuksia nousi 5,7 prosenttia koko alan maksutulon aleneman ollessa Finanssialan Keskusliiton (FK) mukaan 12,1 prosenttia. Alan maksutulo kokonaisuudessaan nousi 6,8 prosenttia.

Tapiola-ryhmän henkivakuusyhtiöiden yksityistalousasiakkaiden määrä oli 237 800 (235 500 12/2008) ja yritysasiakkaiden määrä oli 5 600 (5 400 12/2008).

Henki-Tapiolan konserniin yksilöllisen henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo nousi 8,1 prosenttia ja oli 43,2 miljoonaa euroa (39,9 milj. e). Työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen maksutulo oli 6,5 miljoonaa euroa (6,2 milj. e), missä on nousua 5,4 prosenttia. Muun ryhmähenkivakuutuksen maksutulo nousi 23,4 prosenttia ja oli 11,7 miljoonaa euroa (9,5 milj. e). Henkivakuutuksen maksutulo yhteensä nousi 10,4 prosentilla 61,4 miljoonaan euroon (55,6 milj. e). FK:n mukaan alan henkivakuutuksen alenema oli yhteensä 16,0 prosenttia.

Henki-Tapiolan konsernin eläkevakuutuksen maksutulo nousi 0,1 prosenttia 47,7 miljoonaan euroon (47,6 milj. e). Yksilöllisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksutulo aleni 0,1 prosenttia ja oli 34,7 miljoonaa euroa (34,7 milj. e). Ryhmäeläkevakuutuksen maksutulo nousi 0,8 prosentilla 12,9 miljoonaa euroon (12,9 milj. e). FK:n mukaan alan yksilöllisen eläkevakuutuksen maksutulo nousi 1,6 prosenttia ja ryhmäeläkevakuutuksen maksutulo aleni 28,0 prosenttia.

Maksetut korvaukset

Henki-Tapiolan konsernin maksetut korvaukset nousivat 2,6 prosenttia 123,7 miljoonaan euroon (120,6 milj. e). Säästösummien takaisinmaksut olivat 42,1 miljoonaa euroa (43,1 milj. e) eli 2,4 prosenttia edellisvuotista vähemmän. Takaisinostojen määrä oli 12,8 miljoonaa euroa (10,9 milj. e), missä on

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA

kasvua 17,7 prosenttia edellisvuoteen nähden. Muiden maksettujen korvausten määrä nousi 3,4 prosenttia 68,9 miljoonaan euroon (66,7 milj. e).

Liikekustannussuhde

Henki-Tapiolan konsernin kuormitustuloon suhteutettu liikekustannussuhde nousi 136,3 prosenttiin (124,6 %). Tuloslaskelman liikekulut nousivat 3,2 prosenttia 18,3 miljoonaan euroon (17,7 milj. e). Kokonaisliikekulut nousivat 5,2 prosenttia 34,6 miljoonaan euroon (32,9 milj. e).

Muut tuotot ja kulut

Henki-Tapiolan liitännäistoimintaa on myyntikanavan tarjoaminen Tapiola Pankki Oy:n, Tapiola Varainhoito Oy:n ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiolan tuotteille. Edellä mainittujen palveluiden tuottamisesta saadut tuotot sisältyvät tuloslaskelmaerään muut tuotot ja niiden tuottamisesta aiheutuneet kulut sisältyvät tuloslaskelmaerään muut kulut. Muut tuotot ja kulut olivat nettomääräisesti 0,1 miljoonaa euroa (0,2 milj. e).

Vastuuvelka

Henki-Tapiolan konsernin vastuuvelan määrä oli 2 584,0 miljoonaa euroa (2 557,7 milj. e 12/2008), josta varsinaisen takuutuottoisen vakuutusteknisen vastuuvelan määrä oli 2 221,0 miljoonaa euroa (2 249,0 milj. e 12/2008) ja sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan määrä oli 363,0 miljoonaa euroa (308,7 milj. e 12/2008).

Sijoitustoiminta

Sijoitusympäristö

Vuoden 2009 ensimmäisellä puoliskolla kokonaistuotannon supistumisvauhti on jatkunut erittäin voimakkaana kaikkialla teollisuusmaissa. Kokonaistuotanto on vähentynyt yleisesti noin 6-10 prosentin vuosivauhdilla. Maailmanlaajuinen finanssikriisi on välittynyt reaalityouteen ennen kaikkea investointien pysähtymisen ja varastojen massiivisen likvidoinnin sekä maailmankaupan romahdusmaisen vähenemisen kautta.

Toisaalta makrotalouden uutisvirta on alkukeväästä lähtien ollut jo selvästi myönteisempää kuin vielä vuodenvaihteessa. Talouden ennakoivat indikaattorit kuitenkin ennustavat lähinnä talouden kasvuvauhdissa tapahtuvia muutoksia. Viimeaikaisia hyviä uutisia onkin tulkittava niin, että maailmantalouden supistumisvauhti on saavuttanut huippunsa ja hidastuu edelleen loppuvuotta kohden. Kasvu-uralle on vielä matkaa ja elpyminen on todennäköisesti erittäin hidasta, koska velkakuplan purkautuminen ja työttömyyden voimakas nousu heikentävät kotitalouksien kulutuspotentiaalia.

Maailmantalouden taantuma koettelee erityisen voimakkaasti Suomen kaltaisia korkean teknologian avotalouksia, joissa pääomahyödykkeiden valmistus ja vienti ovat keskeisessä asemassa. Vaikka finanssisektori kyettäisiinkin vakauttamaan ja pankkien luotonantokyky palauttamaan melko nopeasti, merkittävää investointien elpymistä ei ole luvassa vielä vähään aikaan. Onkin pelättävissä, että Suomessa talouden taantuma jatkuu suuria teollisuusmaita pidempään.

Länsimarkkinoiden laskusuhdanne on viimeisen puolen vuoden aikana levinnyt myös kehittyviin talouksiin sekä kansainvälisen kaupan että pääomamarkkinoiden välityksellä. Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n huhtikuussa julkaisemien kasvuennusteiden mukaan Kehittyvien talouksien bkt-kasvu putoaa tänä vuonna noin 1,6 prosenttiin viime vuoden noin 6,1 prosentista. Kehittyvä Aasia Kiinan johdolla näyttäisi kestävän finanssikriisin ja sitä seuranneen maailmantalouden taantuman muita talousalueita paremmin, joskin sielläkin kasvun odotetaan hidastuvan alle viiteen prosenttiin – alhaisimmalle tasolle sitten 1990-luvun lopun Aasian kriisin.

Voimakkaimmin taantuma on vaikuttamassa Itä-Euroopan sekä Venäjän ja Ivy-maiden talouksiin. Itä-Euroopan alueen kokonaistuotannon odotetaan supistuvan tänä vuonna 3,7 prosenttia ja Venäjän sekä Ivy-maiden yhteensä noin viisi prosenttia. Laskusuhdanteen edetessä riskit ovat edelleen suurimmillaan

Suluissa on vertailuluku edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA

alueen talouksissa, joissa vaihtotaseen vajeet ovat suurimpia (esim. Bulgaria, Latvia, Romania ja Liettua), sekä kaikkein vientivetoisimmissa talouksissa (Slovakia, Unkari, Tsekki ja Viro).

Maaialtaluuden suurimpia riskejä ovat finanssikriisin mahdollinen pitkittyminen ja syveneminen, joidenkin valtioiden kestämaton velkaantuminen sekä yleinen hintatason lasku eli deflaatio.

Suomen kiinteistösijoitusmarkkinoilla alkuvuosi oli menneisiin vuosiin verrattuna poikkeuksellisen hiljaista odottelun aikaa. Reaalitalouden heikot näkymät ja rahoituksen saannin vaikeutuminen hiljensivät merkittävästi kaupankäyntiä. Aikaisemmin kaupantekoa tukeneet vuokranousuodotuksetkin vaihtuivat laskuodotuksiksi. Vähäinen kauppavolyymi asetti haasteita kiinteistöjen arvonmääritykselle ja sitä kautta kiinteistörahoitukseen. Kiinteistöjen arvot laskivat tuottovaatimusten nousun, markkinavuokratason notkahduksen ja käyttöasteiden heikkenemisen kautta. Vuokramarkkinoilla tyhjen toimitilojen määrä kääntyi nousuun ja vuokrien nousu vähintäänkin pysähtyi. Alenevaa vuokratasoa enteilevät alivuokraukset ja vuokranalennuspyynnöt yleistyivät merkittävästi viime kuukausina. Euroopan kiinteistömarkkinoilla kansainvälisen finanssikriisin aiheuttama viime syksynä alkanut negatiivinen kehitys jatkui koko kuluneen kevään. Tuottovaatimukset nousivat kaikilla keskeisillä osamarkkinoilla ja kaupankäyntiaktiiviteetti sijoituskiinteistöistä pysyi vähäisenä.

Sijoitustoiminta käyvin arvoin

Henki-Tapiola

Henki-Tapiolan katsauskauden sijoitusten nettotuotto käyvin arvoin oli 2,2 prosenttia (-1,8 %).

Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvoin olivat 37,2 miljoonaa euroa (- 31,1 milj. e).

Sijoitukset käyvin arvoin olivat 1 731,1 miljoonaa euroa (1 745,1 milj. e 12/2008).

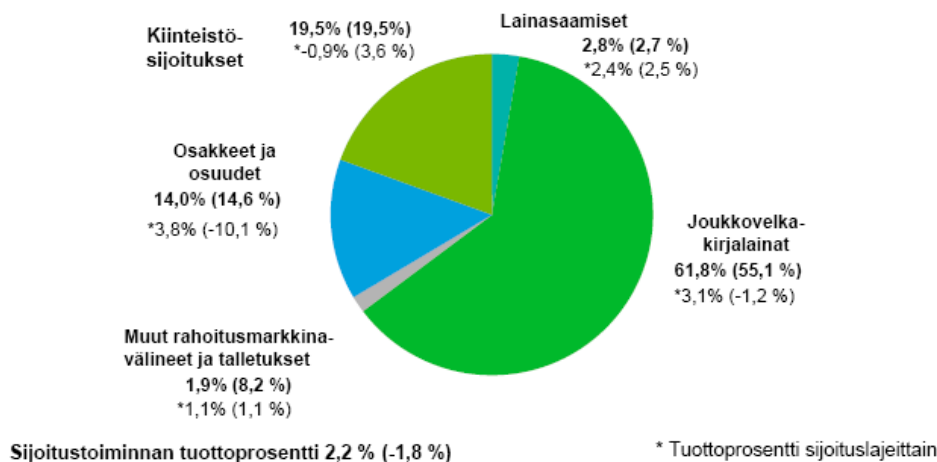

Puolivuosisikatsaus 2009

Henki-Tapiola, emoyhtiö

Sijoitukset, jakauma ja tuottoprosentti

Käypä arvo 1731,1 milj. euroa (1 745,1 milj. e)

Suluissa on vertailuluku edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA
Osakesijoitukset

Henki-Tapiolan osakesijoitukset katsauskauden lopussa olivat 242,4 miljoonaa euroa (254,2 milj. e 12/2008) eli 14,0 prosenttia (14,6 % 12/2008) sijoituksista. Osakesijoitusten tuotto oli katsauskaudella 3,8 prosenttia (- 10,1 %).

Korkosijoitukset

Henki-Tapiolan korkosalkun markkina-arvo korkorahastot sekä rahamarkkinasijoitukset mukaan luettuina oli katsauskauden lopussa 1 102,9 miljoonaa euroa (1 104,8 milj. e 12/2008) eli 63,7 prosenttia (63,3 % 12/2008) sijoituksista. Salkun korkoriskiä kuvaava mittari eli niin sanottu modifioitu duraatio oli 4,63 (5,06 12/2008). Korkosijoitukset tuottivat katsauskaudella 3,0 prosenttia (- 0,9 %).

Kiinteistösijoitukset

Henki-Tapiolan kiinteistösijoitukset olivat katsauskauden lopussa yhteensä 338,2 miljoonaa euroa (339,7 milj. e 12/2008 eli 19,5 prosenttia (19,5 % 12/2008) sijoituksista. Kiinteistöjen tuotto käyvin arvo oli -0,9 prosenttia (3,6 %). Kiinteistösijoitusten tuoton tappiollisuutta selittää sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tuotto, joka oli - 4,0 prosenttia (- 5,8 %). Kiinteistöjen keskimääräinen tyhjyysaste oli 5,3 prosenttia (5,1 % 12/2008).

Lainat

Henki-Tapiolan lainasaamisten käypä arvo oli katsauskauden lopussa 47,7 miljoonaa euroa (46,3 milj. e 12/2008). Lainasaamisten osuus koko sijoituskannasta on 2,8 prosenttia (2,7 % 12/2008). Lainakannan pääpaino oli yritysten tarpeeseen räätälöidyissä sijoituslainoissa. Lainasaamiset tuottivat katsauskaudella 2,4 prosenttia (2,5 %).

Yritysten Henki-Tapiola

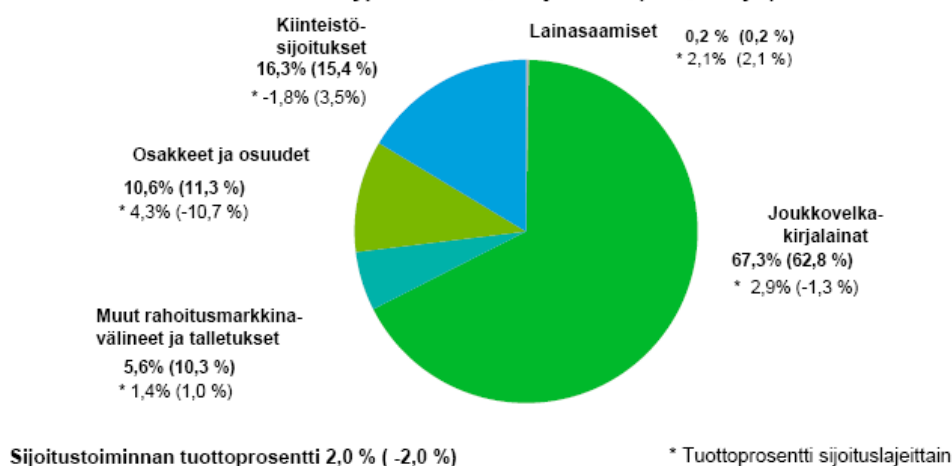
Yritysten Henki-Tapiolan katsauskauden sijoitusten nettotuotto käyvin arvo oli 2,0 prosenttia (- 2,0 %). Sijoitustoiminnan nettotuotot käyvin arvo oli 16,6 miljoonaa euroa (- 16,3 milj. e). Sijoitukset käyvin arvo oli 835,6 miljoonaa euroa (831,9 milj. e 12/2008).

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA

Puolivuosikatsaus 2009

Yritysten Henki-Tapiola
Sijoitukset, jakauma ja tuotto prosentti

Käypä arvo 835,6 milj. euroa (831,9 milj.e)

Osakesijoitukset

Yritysten Henki - Tapiolan osakesijoitukset olivat katsauskauden lopussa 88,3 miljoonaa euroa (93,9 milj. e 12/2008) eli 10,6 prosenttia sijoituksista (11,3 % 12/2008). Osakesijoitukset tuottivat katsauskaudella 4,3 prosenttia (- 10,7 %).

Korkosijoitukset

Yritysten Henki-Tapiolan korkosalkun markkina-arvo korkorahastot sekä rahamarkkinasijoitukset mukaan luettuina oli katsauskauden lopussa 609,2 miljoonaa euroa (608,0 milj. e 12/2008) eli 72,9 prosenttia sijoituksista (73,1 % 12/2008). Salkun modifioitu duraatio rahamarkkinainstrumentit mukaan lukien oli 4,62 (5,25 12/2008). Korkosijoitukset tuottivat katsauskaudella 2,7 prosenttia (- 0,9 %).

Kiinteistösijoitukset

Yritysten Henki - Tapiolan kiinteistösijoitukset olivat katsauskauden lopussa yhteensä 136,4 miljoonaa euroa (127,9 milj. e 12/2008) eli 16,3 prosenttia (15,4 % 12/2008) sijoituksista. Kiinteistöjen tuotto käyvin arvoin oli – 1,8 prosenttia (3,5 %). Kiinteistösijoitusten tuoton tappiollisuutta selittää sijoitusrahastojen ja yhteissijoitusyritysten tuotto, joka oli – 8,6 prosenttia (- 7,0 %). Kiinteistöjen keskimääräinen tyhjyysaste oli 5,2 prosenttia (16,5 % 12/2008). Tyhjyysasteen lasku on pääosin seurausta vajaakäytössä olleissa kohteissa käynnistetyistä peruskorjaustoimenpiteistä.

Lainat

Lainasaamisten osuus koko sijoituskannasta on vähäinen.

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA

Tulos ja tuloksen käyttö

Henki-Tapiolan konsernin liikevoitto oli 31,0 miljoonaa euroa (- 2,2 milj. e). Arvostuserojen muutos heikensi tulosta 3,7 miljoonaa euroa (- 109,8 milj. e). Kokonaistulos oli 27,3 miljoonaa euroa (- 112,0 milj. e).

Emoyhtiö Henki-Tapiolan liikevoitto oli 32,3 miljoonaa euroa (3,2 milj. e). Riskiliikkeen tulos oli 2,6 miljoonaa euroa (3,8 milj. e) euroa voitollinen, kustannusliikkeen tulos oli 4,0 miljoonaa euroa (- 2,7 milj. e) tappiollinen ja korkoliikkeen tulos oli 24,0 miljoonaa euroa (22,3 milj. e) voitollinen. Muut liikevoittoon vaikuttavat poikkeukselliset erät olivat yhteensä 9,7 miljoonaa euroa (- 20,2 milj. e). Katsauskaudella ei tehty vastuun täydennyksiä. Edellisen vuoden vastaavana ajankohtana tehtiin vastuun täydennys, jonka vaikutus vuoden 2008 puolivuositulokseen oli - 22,8 miljoonaa euroa. Katsauskauden tuloksesta asiakashyvityksiin varattiin yhteensä 3,9 miljoonaa euroa (11,4 milj. e). Tulevien lisätujen vastuuseen on varattuna 6,9 miljoonaa euroa (6,9 milj. e 12/2008), mikä vastaa nykyisellä hyvitystasolla noin vuoden hyvityksiin tarvittavaa määrää.

Tytäryhtiö Yritysten Henki-Tapiolan liikevoitto oli 1,3 miljoonaa (- 9,9 milj. e). Riskiliikkeen tulos oli 2,1 miljoonaa euroa (2,1 milj. e) voitollinen, kustannusliikkeen tulos oli 1,6 miljoonaa (- 1,4 milj. e) tappiollinen ja korkoliikkeen tulos oli 0,2 miljoonaa euroa voitollinen (- 1,2 milj. e). Liikevoittoon vaikuttavat poikkeukselliset erät olivat yhteensä 0,6 miljoonaa euroa (- 9,5 milj. e). Yritysten Henki - Tapiolassa katsauskauden tuloksesta asiakashyvityksiin varattiin yhteensä 1,5 miljoonaa euroa (6,6 milj. e) ja tulevien lisätujen vastuusta siirrettiin vastuuntäydennyksiin 0,7 miljoonaa euroa (16,4 milj. e). Yritysten Henki-Tapiolassa tulevien lisätujen vastuuseen on varattuna 8,4 miljoonaa euroa (9,1 milj. e 12/2008), mikä vastaa nykyisellä hyvitystasolla noin kolmen vuoden hyvityksiin tarvittavaa määrää.

Vakavaraisuus

Emoyhtiö Henki-Tapiolan toimintapääoma, joka kuvaa määrää jolla vakuutusyhtiön varat ylittävät velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset oli 232,2 miljoonaa euroa (218,4 milj. e 12/2008) ja toimintapääoman vähimmäismäärä oli 74,4 miljoonaa euroa (74,8 milj. e 12/2008). Toimintapääoma on 3,1 -kertainen (2,9 -kertainen 12/2008) vähimmäismääräänsä nähden. Vakavaraisuuspääoma, joka mittaa yhtiön vakavaraisuutta ja kuvaa riskinkantokapasiteettia oli Henki-Tapiolassa 255,6 miljoonaa euroa (241,5 milj. e 12/2008). Vakavaraisuusaste, joka kuvaa henkivakuutusyhtiöillä yhtiön varallisuuden suhdetta sen korjattuun vastuuvetkaan oli katsauskauden lopussa Henki-Tapiolassa 16,6 prosenttia (15,5 % 12/2008).

Tytäryhtiö Yritysten Henki-Tapiolan toimintapääoma oli 104,7 miljoonaa euroa (100,7 milj. e 12/2008) ja toimintapääoman vähimmäismäärä oli 35,0 miljoonaa euroa (35,0 milj. e 12/2008). Toimintapääoma on 3 -kertainen (2,9 -kertainen 12/2008) vähimmäismääräänsä nähden. Vakavaraisuuspääoma oli 138,3 miljoonaa euroa (133,8 12/2008). Vakavaraisuusaste oli katsauskauden lopussa 19,4 prosenttia (18,8 % 12/2008).

Henki-Tapiolan konsernin toimintapääoma oli 292,4 miljoonaa euroa (276,4 milj. e 12/2008) ja toimintapääoman vähimmäismäärä oli 109,4 miljoonaa euroa (109,7 milj. e 12/2008). Toimintapääoma on 2,7 -kertainen (2,5 -kertainen 12/2008) vähimmäismääräänsä nähden. Vakavaraisuuspääoma oli 349,9 miljoonaa euroa (335,2 12/2008). Vakavaraisuusaste oli katsauskauden lopussa 15,5 prosenttia (14,8 % 12/2008).

Riskiasema

Kuvaukset Tapiolan henkivakuutusyhtiöiden riskeistä ja riskienhallinnan periaatteista on julkaistu vuoden 2008 tilinpäätöksen liitetiedoissa. Riskienhallinnan periaatteissa ei ole tapahtunut muutoksia.

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA

Alla henkivakuutusyhtiöiden sijoitusten herkkyyshanalyysit, jotka kuvaavat instrumenttien arvoissa tarkasteluhetkellä tapahtuvan muutoksen vaikutusta vakavaraisuuspääomaan.

Henki-Tapiola

		Muutoksen vaikutus		
		Osakekurssit -20 %	Kiinteistöjen arvo -10 %	Korkotaso +1 %- yksikkö
	30.6.2009			
Vakavaraisuuspääoma milj. €	255,6	-48,5	-33,8	-52,7
vakavaraisuusaste %	16,6	-3,1	-2,2	-3,4
Sijoitusten tuotto-%	2,2	-2,8	-2,0	-3,1

Yritysten Henki-Tapiola

		Muutoksen vaikutus		
		Osakekurssit -20 %	Kiinteistöjen arvo -10 %	Korkotaso +1 %- yksikkö
	30.6.2009			
Vakavaraisuuspääoma milj. €	138,3	-17,7	-13,6	-29,5
vakavaraisuusaste %	19,4	-2,5	-1,9	-4,1
Sijoitusten tuotto-%	2,0	-2,1	-1,6	-3,6

KATSAUSKAUDEN MERKITTÄVIMPIÄ TAPAHTUMIA
Asiakkaat ja asiakasedut

Tapiolan henkivakuutusyhtiöissä on jatkettu sähköisen asioinnin mahdollistavien palvelujen kehittämistä ja eläkeaikaan varautumisen palvelujen monipuolistamiseen tähtääviä hankkeita. Vireillä olevan pitkäaikaissäästämistä (PS) koskevan lakiuudistuksen myötä Tapiola varautuu tarjoamaan asiakkailleen lisää vaihtoehtoja eläkeaikaan varautumista varten.

Tapiolan yrityksille tarjoamat henkilöstöratkaisut on koottu yhteen tuotepakettiin, Helppo Henkilöstöpaketti. Paketti koostuu kolmesta eri tuotteesta, jotka ovat nimeltään Arvo, Kunto ja Into. Lisäksi henkilöstöratkaisuihin on tarjolla Johdon Etupaketti. Helposti ymmärrettävinä tuote- ja palvelukokonaisuuksina paketit antavat yritykselle välineitä työelämän eri ilmiöiden, kuten poissaolojen ja vaihtuvuuden hallintaan sekä sitouttamiseen. Myös Tapiola-ryhmän henkilöstöriskien asiantuntijoiden monipuolinen tarjonta on koottu Tapiola Kipinä- palveluksi, joka antaa asiakasyrityksemme konkreettisia ja rahanarvoisia työkaluja esim. työturvallisuuden edistämiseen, palkitsemiseen, työhyvinvoinnin kehittämiseen sekä muutostilanteisiin.

Lainsäädännön kehitys

Valtiovarainministeriö antoi luonnoksen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sidotusta pitkäaikaissäästämisestä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi toukokuussa. Laissa säädettäisiin oikeudesta tarjota laissa tarkoitettuja pitkäaikaissäästämissopimuksia, sopimusten sisällöstä, asiakkaan ja palveluntarjoajan oikeuksista ja velvollisuuksista säästämissopimusta tehtäessä ja sen voimassaoloaikana sekä säästövarojen sijoittamisesta ja niiden oikeudellisesta asemasta. Laki olisi

Suluissa on vertailuluku edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA

luonteeltaan elinkeino- ja sopimusoikeudellinen. Laissa tarkoitetun pitkäaikaissäästämisen verokohtelusta ja mahdollisista verokannusteista säädettäisiin erikseen verolaeissa. Ehdotettu uusi laki ei koskisi vakuutussäästämistä, vaan siitä säädettäisiin edelleen yksinomaan vakuutussopimuslaissa ja vakuutusyhtiölaissa. Esityksessä ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi myös vakuutussopimuslaissa olevia eläkevakuutusten siirrettävyyttä koskevia säännöksiä.

Sidottua pitkäaikaissäästämistä ja pitkäaikaissäästämisen verotuksen uudistamista koskevat lakiesitysluonnokset ovat olleet lausuntokierroksella. Lakiesityksiin on kuitenkin jäänyt merkittäviä puutteita, joten Finanssialan Keskusliitto (FK) on suosittanut lakiehdotuksen palauttamista valmisteluun. Pitkäaikaissäästämisen päätarkoitus on eläketurvan täydentäminen. Kun suomalainen väestö ikääntyy ja samalla julkiset terveydenhoito- ja eläkemenot kasvavat, ihmisten kannustaminen omaehtoiseen varautumiseen on tärkeää. Finanssialan Keskusliitto on ollut esittämässä lakisääteisen eläkkeen-tyyppistä riskinjakoon perustuvaa elinikäistä eläkemallia myös verotuksella kannustettavaan vapaaehtoiseen säästämiseen. Lakiluonnoksessa esitetty kymmenen vuoden eläke päättyisi kuitenkin juuri siinä vaiheessa kun kansalainen tarvitsee tuloja terveys - ja hoivapalvelujen sekä muidenkin palvelujen hankkimiseen. Olisi tärkeää tehdä houkuttelevammaksi sellainen säästäminen, jossa säästöjen purkuvaihe on elinikäinen.

Vakuutussopimuslain muuttamista koskevan hallituksen esityksen tavoitteena on poistaa epäselvyydet ja ongelmat, joita vakuutussopimuslain käytännön soveltamisessa on tullut ilmi. Merkittäviä periaatteellisia uudistuksia ei esitetä. Laki voi tulla voimaan aikaisintaan keuhällä 2010.

Euroopan parlamentin ja neuvoston työ uusien yhtenäisten vakavaraisuusvaatimusten luomiseksi vakuutus- ja jälleenvakuutusyriyksille EU:ssa on jatkunut katsauskaudella. Tämän tavoitteena on luoda kokonaisvaltaisesti vakuutustoiminnan riskit huomioon ottava valvontajärjestelmä.

EU:n komission antaman vakuutus- ja jälleenvakuutustoimintaa koskevan direktiiviehdotuksen (Solvenssi II) Ecofin -neuvostokäsittelyssä saavutettiin neuvotteluratkaisu toukokuussa 2009. Solvenssi II on ns. puitedirektiivi. Työ jatkuu yksityiskohtaisempien tason 2 täytäntöönpanosäännösten ja tason 3 ohjeistuksien laatimisella. Euroopan vakuutus- ja työeläkevalvontaviranomaisten komitea (CEIOPS) on jo julkaissut noin 40 konsultaatioasiakirjaa tason 2 säännöksistä vakuutusalan kommentoitavaksi. Lopulliset CEIOPS:in ehdotukset tason 2 säännöksiksi valmistuvat tammikuussa 2010 ja ehdotukset tason 3 ohjeistuksiksi vuoden 2010 loppuun mennessä. Solvenssi II-direktiivi tulee voimaan lokakuussa 2012.

Direktiivi ja sen täytäntöönpanosäännökset edellyttävät uudistuneiden vakavaraisuussäännösten vuoksi muutoksia myös kansalliseen vakuutustoimintaa koskevaan lainsäädäntöön. Suomessa tehtiin muutoksia mm. vuonna 2008 voimaan tulleeseen uuteen vakuutusyhtiölakiin, jossa ns. henkivakuutusyhtiöiden ennakoin vakavaraisuustestin laskenta mukailee tulevan direktiivin mukaista laskentaa.

Nykyisten arvioiden mukaan direktiivi ei vaikuta olennaisesti suomalaisten vakuutusyhtiöiden taloudelliseen asemaan. Solvenssi II-direktiivin vaatimusten täyttäminen edellyttää kuitenkin merkittäviä panostuksia vakuutusyhtiöissä vakavaraisuuden hallinnan ja riskienhallinnan kehittämisessä. Direktiivi merkitsee siten vakuutettujen turvan paranemista.

Tapiolassa on käynnistetty vuonna 2006 kokonaisvaltaisen riskienhallinnan kehittämishanke. Tämän hankkeen tavoitteena on myös luoda valmiuksia Solvenssi II-direktiivin vaatimusten täyttämiseksi. Tämän lisäksi Tapiola on osallistunut aktiivisesti keskusteluun Solvenssi II:n sisällöstä eri foorumeilla kansainvälisen keskinäisten yhtiöiden edunvalvontajärjestön AMICE:n, Suomen Finanssialan Keskusliiton ja aktuaarijärjestöjen kautta.

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA

Henkilöstö

Henkilöstö on työsuhteessa sekä Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiolaan että Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiolaan. Yhtiöryhmäpalvelut tuottavat palvelut Tapiola-ryhmän eri juridisille yhtiöille, Vahinko - Tapiola tuottaa pääkonttoripalvelut ja Henki-Tapiola alueelliset ja verkkoliiketoimintapalvelut. Palveluntuottajien ja niitä tarvitsevien yhtiöiden kesken on tehty yhteisistä palveluista ostopalvelusopimukset.

Henkivakuutusyhtiöiden toiminnoille palkkasummien suhteessa jaettu henkilömäärä olisi katsauskaudella keskimäärin 505 henkeä (497 henkeä 12/2008). Henkiyhtiöiden yksiköiden henkilömäärä oli keskimäärin 180 henkeä (187 henkeä 12/2008).

Hallinto

Henki-Tapiolan yhtiökokous pidettiin 23.4.2009. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2008, valittiin yhtiöiden tilintarkastajat sekä hallintoneuvostoihin uusia jäseniä. Henki-Tapiolan hallintoneuvoston erovuoroisista jäsenistä valittiin uudelleen Sisko Lehtola, Arja Pohja, Marita Ruohonen, Liisa Sahi ja Merja Siltanen. Uutena jäsenenä valittiin toimitusjohtaja Minna Metsälä (Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva). Tilintarkastajien määrää vähennettiin yhteen.

Yritysten Henki-Tapiolan yhtiökokous pidettiin 23.4.2009. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2008, valittiin yhtiöiden tilintarkastajat sekä hallintoneuvostoihin uusia jäseniä. Yritysten Henki-Tapiolan hallintoneuvoston erovuoroisista jäsenistä valittiin uudelleen Heikki Hämäläinen, Veikko Kantero, Marjut Nordström, Matti Perkonoja ja Jouko Virranniemi. Uutena jäsenenä valittiin toimitusjohtaja Juhani Pitkäkoski (YIT Oyj).

Molemmissa henkivakuutusyhtiöissä tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, vastuullisena tilintarkastajana Juha Tuomala.

Tapiolan henkivakuutusyhtiöiden hallintoneuvostot päättivät 1.6.2009 pidetyissä kokouksissa, että Asmo Kalpala (s. 1950) jatkaa yhtiöryhmän pääjohtajana 31.12.2012 saakka. Kolmivuotinen toimikausi alkaa 1.1.2010. Hallintoneuvostot valitsivat myös Tapiolan hallituksen 1.1.2010 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi.

Hallituksen puheenjohtaja on Asmo Kalpala ja siinä jatkavat johtajat Arto Jurttila (s.1961), Jari Saine (s.1951) ja Antti Calonius (s.1950), joka siirtyy sopimuksensa mukaan eläkkeelle 1.8.2010 alkaen. Yritysluottamustoimien vastaavan Antti Caloniuksen seuraajaksi ja hallituksen jäseneksi 1.6.2010 alkaen on valittu Jari Sundström (s.1960). Hän siirtyy Tapiolaan Nordean yritysasiakasyksikön johtajan tehtävistä ja aloittaa Tapiolassa hallituksen varajäsenenä 1.1.2010 ja siirtyy varsinaiseksi jäseneksi 1.6.2010.

Yritysten Henki-Tapiola sulautuminen emoyhtiönsä Henki - Tapiolaan

Tapiola-ryhmän henkivakuutuksen liiketoiminnasta muodostuu yksi yhtenäinen henkilö- ja yritysasiakkaita palveleva keskinäinen henkivakuutusyhtiö 31.12.2009, jolloin Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola sulautuu hallintoneuvostoissa ja hallituksissa hyväksytyn suunnitelman mukaisesti emoyhtiönsä Keskinäiseen Henkivakuutusyhtiöön Tapiolaan. Lopullisesti asia päätetään syksyllä pidettävissä yhtiökokouksissa. Lisäksi sulautuminen edellyttää Finanssivalvonnan lupaa.

Suunnitelman taustalla on yksityis- ja yritysasiakkaiden etu. Sulautumisella lisätään taloudellista tehokkuutta yhtiörakennetta selkiyttämällä ja päällekkäiskustannuksia karsimalla sekä tuotteita ja palveluita yhdistämällä. Sulautuminen tehostaa taloudellista ohjausta ja riskienhallintaa sekä kasvattaa liiketoiminnan joustomahdollisuuksia. Sulautumisella saavutetaan myös vakavaraisuushyötyjä, koska pääomarakenne ja vakavaraisuusvaateet voidaan sovittaa paremmin yhteen sekä tasehallintaa voidaan selkiyttää.

Yritysten Henki-Tapiolan vakuutuksenottajat tulevat Henki-Tapiolan vakuutuksenottajiksi ja osakkaiksi 1.1.2010 alkaen ilman eri toimenpiteitä. Ainoa muutos asiakkaalle on siirtyminen keskinäiseen yhtiöön

Suluissa on vertailuluku edelliseltä vuodelta. Tuloslaskelman osalta verrataan edellisen vuoden vastaavaan kauteen ja taseen osalta tilinpäätökseen 31.12.

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA

asiakkaaksi, mikä merkitsee äänivaltaa yhtiökokouksessa sekä mahdollisuutta osallistua tuote- ja palvelukehitykseen.

Henkilöstön työsuhteisiin sulautumisesta ei aiheudu muutoksia, koska Yritysten Henki-Tapiola ei ole Tapiola-ryhmässä työnantajayhtiö eikä sillä ole ollut omaa henkilökuntaa. Henkiyhtiöiden operatiivinen toiminta on jo organisoitu konsernitason tasoisesti. Henki-Tapiolan hallituksen jäsenet, varajäsenet, toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja ovat vastanneet samoista tehtävistä sekä Henki-Tapiolassa että Yritysten Henki-Tapiolassa. Tästä syystä sulautumisesta ei seuraa muutoksia heidän tehtäviinsä tai sopimuksiinsa.

Tulevaisuuden näkymät

Henkivakuutustoiminta

Väestön ikääntyminen ja siihen varautuminen tulee olemaan yksi merkittävimmistä yhteiskunnan haasteista tulevaisuudessa. Hallituksen toukokuussa 2009 lausuntokierrokselle antama esitys sidottua pitkäaikaissäästämistä koskevaksi lainsäädännöksi sekä siihen liittyvästä verotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi pyrkii lisäämään varautumista pitkään ikään ja edistämään kilpailua ja läpinäkyvyyttä palveluntarjoajien kesken. Tämä on hyvä asia myös henkivakuutusliiketoiminnan tulevaisuuden kannalta. Esitysluonnoksen keskeinen puute on kuitenkin, että esitys ei kannusta täydentämään toimentuloa viimeisiin eläkevuosiin asti, vaikka hoito- ja hoivamenot ovat silloin suurimmillaan. Yksilöllinen eläkevakuutus riskinjako-ominaisuutensa ansiosta on ainoa tuote markkinalla, jolla pystytään takaamaan tietyn suuruinen eläke asiakkaalle hänen loppuelämäkseen.

Tapiolassa tulemme vastaamaan asiakkaidemme tarpeisiin tarjoamalla täyden palvelun finanssitalona täyden valikoiman tuotteita eläkeikään varautumiseen, mutta uskomme että erityisesti yksilöllisen eläkevakuutuksen merkitys tulee jatkossakin säilymään tärkeänä tällä markkinalla.

Uuden lain myötä markkinoille tulee myös uusia toimijoita. Alan yleisen uskottavuuden ylläpitämiseksi toimijoiden vakavaraisuusvaatimukset tulee olla riittävät ja tiedonantovelvollisuuden tulee olla vähintään vakuutuslainsäädännön tasolla. Tapiola-ryhmän ja Henki-Tapiolan pitkä historia ja hyvä maine vastuullisena ja vakavaraisena toimijana takaavat meille erinomaiset toimintaedellytykset jatkossakin.

Haastavassa taloudellisessa toimintaympäristössä panostamme liiketoimintamme pitkäjänteiseen kehittämiseen korostaen keskinäisyyden ja vastuullisen toiminnan periaatteita. Tulemme tehostamaan toimintaamme vastuullisella pohjalla ja luomaan taloudellisesti kestäviä ratkaisuja asiakkaidemme tarpeisiin. Verkon kautta tuotettavia palveluita kehitetään edelleen erityisesti korvauspalveluissa, mutta myös muussa vakuutuspalvelussa. Tässä taloustilanteessa sekä yksityis- että yritysasiakkaidemme kasvava tarve täydentää henkilöriskien kohdistuvaa vakuutusturvaansa antaa mahdollisuuden hyödyntää vankkaa vakuutusosaamistamme tällä alueella asiakkaidemme taloudellisen turvan edistämiseksi.

Sijoitustoiminnan näkymät

Rahoitusmarkkinoilla odotusilmapiiri tulevaisuuden talouskehityksestä on loppukevään aikana selvästi kohentunut. Osakemarkkinoiden noin puolitoista vuotta jatkunut voimakas lasku toistaiseksi päättyi maaliskuun alkupuolella, minkä jälkeen arvonnousu kaikissa riskipitoisissa omaisuusluokissa on ollut nopeaa. Myös suhdanneherkkien energian ja raaka-aineiden hinnat ovat nousseet voimakkaasti. Muutos on ollut reaali-talouden ongelmien syvyyteen nähden ehkä liiankin nopea. Makrotalouden suhdanteiden – samoin kuin yritysten tulokset – ennustettavuus on edelleen heikkoa.

Rahataloudessa teollisuusmaiden keskuspankit ovat joko koronlaskusyklinsä pohjalla tai hyvin lähellä sitä. Lyhyiden markkinakorkojen laskuvara on siksi enää hyvin vähäistä. Toisaalta talouden vaikea taantuma pakottaa keskuspankit pitämään rahapolitiikan kevyenä vielä pitkään, mikä ankuroi myös rahamarkkinakorot alhaiselle tasolle. Riskinä kuitenkin on, että alhaiseksi painunut korkotaso kannustaa

HENKIVAKUUTUSTOIMINTA

sijoittajia etsimään ylituottoa entistä riskipitoisemmista kohteista ja arvopapereiden hinnoittelu irtaantuu talouden perustekijöistä.

Rahoitusmarkkinoiden vakauttamiseksi ja reaalityalouden tukemiseksi keskuspankit ovat alkaneet lisätä rahan tarjontaa myös ostamalla arvopapereita joko pankeilta tai suoraan markkinoilta. Yhdysvaltain ja Englannin keskuspankit ovat jopa aloittaneet ns. setelirahoituksen eli valtion velkapareiden ostamisen keskuspankin taseeseen. Setelirahoitukseen liittyvien pitkän aikavälin inflaatoriskien hinnoittelu on selvästi voimistunut markkinoilla, vaikka aivan lähivuosina deflaatio onkin oletettavasti suurempi ongelma. Pitkien korkojen viimeaikainen tuntuva nousu heijastelee tulevaisuuden inflaatiopelkoja sekä myös valtio- ja valuuttariskien voimakkaampaa hinnoittelua valtiontalouksien joutuessa koetukselle mittavien elvytyspakettien vuoksi.

Kuluva vuosi tulee jatkumaan Euroopan kiinteistömarkkinoilla epävarmuuden merkeissä. Kaupankäynnin vilkastuminen edellyttää rahoitusmarkkinoiden normalisoitumista. Ennen sitä vahvimpia kiinteistöjen ostajia ovat omaan pääomaa käyttävät instituutiot, kuten vakuutus- ja eläkeyhtiöt. Signaalit Yhdysvaltain talouden elpymisestä eivät vielä selkeytä kiinteistömarkkinoiden näkymiä, vaan arvojen laskun uskotaan jatkuvan Euroopassa ensi vuoden puolelle. Taloustilanteen selvä paraneminen, lainarahoituksen toimiminen ja lainamarginaalien lasku ovat merkittävimmät tekijät, jotka vaaditaan kiinteistömarkkinoiden elpymiseen.

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ TAPIOLA KONSERNI

milj. e

Henkivakuutuksen tulosanalyysi	01-06 2009	01-06 2008	Muutos	Muutos-% tai %- yksikkö	01-12 2008
Vakuutusmaksutulo	108,6	102,7	5,9	5,7	203,4
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	85,5	18,3	67,2	366,7	-32,7
Maksetut korvaukset	-123,7	-120,6	-3,1	-2,6	-208,9
Vastuuvelan muutos ennen lisäetujen (asiakasetujen) ja tasoitusmäärän muutosta	-20,8	15,2	-36,0	236,5	82,8
Liikekulut	-18,3	-17,7	-0,6	3,2	-32,4
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetujen (asiakasetujen) ja tasoitusmäärän muutosta	31,2	-2,1	33,3	1 607,1	12,2
Muut tuotot ja kulut	0,1	0,2	-0,2	-73,2	2,1
Osuus osakkuusyritysten voitosta tai tappiosta	-0,3	-0,3	0,0	-11,7	2,0
Liikevoitto	31,0	-2,2	33,2	1 520,9	16,3
Tasoitusmäärän muutos	-0,8	-0,7	-0,1	18,8	-7,2
Lisäedut (asiakasedut)	-4,7	21,2	-25,9	-122,1	1,7
Voitto ennen satunnaisia eriä/ Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	25,5	18,3	7,2	39,4	10,7
Tuloverot ja muut välittömät verot	-3,9	-3,0	-0,9	30,1	-5,5
Vähemmistöosuudet	0,7	0,2	0,5	236,5	-0,2
Kauden voitto	22,3	15,5	6,8	43,8	5,0
Liikevoitto	31,0	-2,2	33,2	1520,9	16,3
Sijoitusten arvostuserojen muutos	-3,4	-109,1	105,6	96,9	-106,9
Arvonkorotusrahaston muutos	-0,3	-0,8	0,4	56,8	-2,8
Kokonaistulos	27,3	-112,0	139,3	124,3	-93,4

Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	01-06 2009	01-06 2008	Muutos	Muutos-% tai %- yksikkö	01-12 2008
Liikevaihto	206,9	132,7	74,2	55,9	195,7
Liikevoitto	31,0	-2,2	33,2	1 520,9	16,3
ja sen osuus prosentteina liikevaihdosta	15,0	-1,6		16,6	8,3
Kokonaistulos	27,3	-112,0	139,3	124,3	-93,4
Vakuutusmaksutulo	109,1	103,2	5,9	5,7	205,0
Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitussidonnaista vakuutusta prosenti	4,3	-2,3		6,6	-1

Henkivakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo	109,1	103,2	5,9	5,7	205,0
Liikekustannussuhde prosentteina kuormitustulosta	136,3	124,6		11,7	120,6
Liikekustannussuhde prosentteina taseen loppusummasta	2,3	2,0		0,3	2,3
Toimintapääoma	292,4	205,9	86,5	42,0	276,4
Vähimmäistoimintapääoma	109,4	110,2	-0,7	-0,7	109,7
Tasoitusmäärä	56,9	49,6	7,4	14,8	56,1
Vähemmistöosuus	0,6	2,3	-1,7	-75,4	2,7
Vakavaraisuuspääoma	349,9	257,7	92,1	35,7	335,2
Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuvelasta	15,5	11,3		4,2	14,8